

ΕΛΕΝΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ-ΠΑΡΑΔΕΛΗ

Το πιροσκή

ΚΕΔΡΟΣ

Το βιβλίο εκδίδεται με την υποστήριξη της ομάδας
Κινητήρας Χοροθέαμα.

Ελένη Σακελλαρίου-Παραδέλη: *Το πιροσκι*

ISBN 978-960-04-4906-8

Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διόρθωσης: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-Διόρθωση: Βάσω Παπαχρήστου
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Ελένη Σακελλαρίου-Παραδέλη, 2018*

© *Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2018*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

Αργύρης

Είναι τόσο κουρασμένος, δεν μπορεί να πάρει τα πόδια του.

Κυριακή σήμερα, όμως έχει βγει από τις έξι το πρωί στον δρόμο και είναι περασμένες έντεκα το βράδυ. Και σαν να μην έφτανε αυτό, ρίχνει και μια ξέφρενη τρεχάλα για να προλάβει το μετρό, καθώς το επόμενο – και τελευταίο – θα έρθει σε είκοσι λεπτά, έτσι γράφει το ρολόι του σταθμού. Τα γυαλιά ηλίου είναι ακόμα στηριγμένα στο κεφάλι του, το πρόσωπό του έχει ανάψει και όλο του το σώμα είναι μούσκεμα στον ιδρώτα, και πονάει, όλο του το σώμα πονάει. Για τα γαμημένα τα διακόσια ευρώ.

Φοράει το κόκκινο μπουφάν του πάνω από το σορτς της προπόνησης, δεν έχει προλάβει να αλλάξει. Τα χοντρά του μπούτια είναι ιδρωμένα, παγωμένα και τσούζουν. Είναι Δεκέμβρης. Τα μάτια του κλείνουν. Παλεύει να τα κρατήσει ανοιχτά, αλλά μάταια. Κλείνουν. Κοιμάται. Καθιστός, με το στόμα ανοιχτό.

Κάθεται στη θέση στραβά. Πάλι καλά που βρήκε να καθίσει. Τα αθλητικά έχουν αρχίσει να τον σφίγγουν και του πιέζουν το βρωμοκότσι. Όλο λέει να το χειρουργήσει, όμως δεν έχει φτάσει ακόμα η ευλογημένη στιγμή να απαλλαγεί.

Είναι γύρω στα πενήντα. Βετεράνος ποδοσφαιριστής αλλά και πρώην οδηγός νταλίκας, τώρα απολυμένος. Αυτήν τη δουλειά τού την είχε προσφέρει ένας παλιός συμπαίκτης που έχει ιδρύσει δική του ακαδημία, μία από τις πολλές που ξεφυτρώνουν κάθε τόσο στις γειτονιές της Αττικής, και όχι μόνο. Στην άλλη άκρη της πόλης. Θέλει τρεις συγκοινωνίες και δυο ώρες για να πάει, όμως δεν γίνεται αλλιώς. Τα έχει απόλυτη ανάγκη αυτά τα διακόσια ευρώ. Το επίδομα ανεργίας δεν του φτάνει για να ζήσει, άσε που κάποια στιγμή θα σταματήσει κι αυτό. Κάθε Τετάρτη απόγευμα και τις Κυριακές από το πρωί προπονεί πιτσιρικάκια στα βόρεια προάστια. Τις άλλες μέρες κάνει δουλειές του ποδαριού, που άλλοτε τον πληρώνουν κανονικά και άλλοτε του δίνουν πενταροδεκάρες. Επισκευάζει μικροσυσσκευές, ψωνίζει για τους ενοίκους της πολυκατοικίας, εξοφλεί λογαριασμούς, βγάζει σκύλους βόλτα.

Κάθε Δευτέρα μαγειρεύει για την κυρία Πελαγία φακές με ρύζι. Τρώει κι αυτός μαζί της. Κι εκείνη του προσφέρει κειμήλια από την καριέρα της ως πριμαντόνα της

Λυρικής τη δεκαετία του σαράντα. Πότε ένα καπέλο, πότε μια πίπα με περίτεχνη διακόσμηση, πότε φαντεζί βραχιόλια, κολιέ, σκουλαρίκια, τιάρες και πολύχρωμες εσάρπες. Εκείνος τα δέχεται με ψεύτικο ενθουσιασμό και τα καταχωνιάζει σ' ένα συρτάρι. Δεν μπορεί να πληγώσει την Πελαγία αρνούμενος να τα πάρει.

Είναι ο πρώτος άνθρωπος που του άνοιξε την πόρτα όταν ήρθε σ' αυτήν τη γειτονιά πριν από οχτώ χρόνια. Τότε μάλιστα τον χαρτζιλίκωνε γιατί μπορούσε. Τώρα μαζεύει λεφτά για την κηδεία της: «Μην τυχόν τα τινάξω και δεν έχετε να με θάψετε!» Κάποια στιγμή θα πήγαινε τα στολίδια στην ανιψιά του. Σίγουρα εκείνη θα τα εκτιμούσε πιο πολύ.

Ο Αργύρης αγαπάει τα παιδιά κι ας μην έχει δικά του. Από τα κατώματα της τύχης κι αυτό, μαζί με τόσα άλλα. Σήμερα πληρώθηκε και, όπως κάθε φορά που συμβαίνει, πρώτα κάνει τον σταυρό του και ύστερα μνημονεύει τη Βουγιουκλάκη. Στη *Μοντέρνα Σταχτοπούτα*. Εκείνη η σκηνή στο τηλέφωνο πάντα τον συγκινεί. Από μικρός άκουγε, «Βάλε και φέτες ζαμπόν, κύριε Στέφανε», και βούρκωνε προσπαθώντας να καταλάβει γιατί αφού δεν είχαν Κατοχή, όπως τόσο συχνά τον βομβάρδιζε η γιαγιά «εμείς στην Κατοχή δεν είχαμε να φάμε», γιατί υπήρχε κόσμος που πεινούσε; Ακόμα δεν έχει απαντήσει στο ερώτημα.

Αφυπνίζεται από μυρωδιά τηγανίλας που του γαργαλάει τα ρουθούνια. Η γυναίκα που κάθεται απέναντί του βγάζει να φάει ένα πιροσκι με λουκάνικο. Βαλτή είναι; Στρέφει το βλέμμα του αλλού. Ξέρει καλά πώς νιώθει κανείς όταν τον κοιτάζουν να τρώει. Γι' αυτό κι εκείνος προτιμά όταν τρώει να είναι μόνος του· να μην του μετράνε τις μπουκιές. Ψαχουλεύει στις τσέπες του, κάπου βρίσκονται κάτι τσίχλες. Βάζει μία στο στόμα. Όσο είναι γλυκές τις μασάει, μετά τις φτύνει, όπως όταν ήταν μικρός. Άραγε θα προλάβει το περίπτερο ανοιχτό; Δεν έχει τοιγάρα. Δεν καπνίζει πολύ, έξι με επτά την ημέρα, όμως θέλει πάντα να έχει. Μάλιστα, κρατάει το προηγούμενο άδειο πακέτο και με το που ανοίγει το καινούργιο ακολουθεί πάντα τη συγκεκριμένη διαδικασία: αφαιρεί τη ζελατίνα από το καινούργιο, τη ζαρώνει, τη χώνει στο παλιό, ύστερα το τσαλακώνει και το πετάει στην ανακύκλωση. Καθόλου δεν θυμάται πώς την άρχισε.

Η γυναίκα τρώει και σκουπίζει το στόμα της με μαντήλι. Εκτός από την Πελαγία έχει χρόνια να δει άλλον άνθρωπο να χρησιμοποιεί μαντήλι. Την παρατηρεί· μάλλον αλλοδαπή μοιάζει. Κοντά στα πενήντα κι αυτή. Είναι γεμάτη, με σχιστά γαλανά μάτια και έντονες ρυτίδες σε όλα τα προβλεπόμενα σημεία. Φοράει πράσινο φόρμα γυμναστικής και μπουφάν, επίσης πρασινω-

πό. Στο κεφάλι έναν σκούφο μαύρο, απ' αυτούς που κρέμονται πίσω, όπως στα ζωτικά του Αϊ-Βασίλη.

Φτάνουν στη Δάφνη. Κατεβαίνει και η γυναίκα στη Δάφνη. Ανεβαίνουν ταυτόχρονα τις κυλιόμενες και βρίσκονται να βαδίζουν στο ίδιο πεζοδρόμιο.

Ξαφνικά η γυναίκα λυγίζει και σωριάζεται μπροστά στα πόδια του. Τα χάνει. Σκύβει από πάνω της. Στα μάτια της φαίνεται μόνο το άσπρο και βγάζει σάλια από το στόμα. Τα χέρια και τα πόδια της τινάζονται απότομα. Γονατίζει και την παίρνει στην αγκαλιά του. Κάπου έχει διαβάσει ότι στις επιληπτικές κρίσεις πρέπει να προστατέψεις τον ασθενή να μην τραυματιστεί και να του έχεις το κεφάλι γερμένο στο πλάι, μην τυχόν πάθει εισρόφηση και πνιγεί. Το μέτωπό του στάζει. Ο ιδρώτας του πιτσιλάει το πρόσωπό της. Το επεισόδιο λήγει, όταν το πιροσκι με λουκάνικο και όλο το υπόλοιπο του στομαχιού της αδειάζει επάνω του. Πολύ γρήγορα, η προηγούμενη στοργή μετατρέπεται σε ανείπωτη σιχασιά.

Αν δεν φοβόταν μην τσακιστεί το κεφάλι της στο πεζοδρόμιο, θα την τίναζε από πάνω του με τη μιά. Όμως τώρα έχει μπλέξει και άντε να ξεμπλέξει. Οι περιέργοι που είχαν μαζευτεί όταν συνέβη η κρίση, συνεχίζουν τον δρόμο τους, υποθέτοντας ότι αυτοί οι δύο μάλλον αποτελούν ζευγάρι. Είναι μεσάνυχτα, και ο Αργύρης,

ο προπονητής των επίδοξων ποδοσφαιριστών των βορειών προαστίων, βρίσκεται σε πολύ δυσάρεστη θέση και η διάθεσή του σε πλήρη δυσαρμονία με τη γιορτινή, χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα και τις χαρούμενες φωταψίες που κυριαρχούν όπου και να στρίψει το κεφάλι του.

«Συγκνώμη!» ψελλίζει η γυναίκα και προσπαθεί να ανασηκωθεί.

Στη δεύτερη προσπάθεια τα καταφέρνει. Τραβά το μαντήλι από την τσέπη της και αρχίζει να σκουπίζει τα πόδια του. Χειρότερα τα κάνει. Τη συνοδεύει μέχρι το σπίτι της και τραβάει για το δικό του, με τον απόηχο δεκάδων «εφκαριστώ, εφκαριστώ πολύ» στα αυτιά του.

Η πόρτα του διαμερίσματος της Πελαγίας είναι ανοιχτή.

«Άργησες, ψυχή μου, κι ανησύχησα!»

«Εντάξει είμαι, μην ανησυχείς. Καληνύχτα», ψιθυρίζει εκείνος κι ανεβαίνει στον πρώτο με τα πόδια.

Μάλλον δεν θα ξαναφάω πιροσκι ποτέ στη ζωή μου, σκέφτεται καθώς ξεκλειδώνει.

Ιρίνα

Μόλις η Ιρίνα άνοιξε την πόρτα κατευθύνθηκε στο λουτρό. Δεν έβλεπε την ώρα να πετάξει από πάνω της τον εμετό. Πολλά χρόνια είχε να της συμβεί αυτό. Μα πώς έγινε; Η τελευταία φορά ήταν όταν θα περνούσαν τα σύνορα Γεωργίας - Τουρκίας με τον Αντρέι τον άντρα της και τον Βάσια τον γιο της, πριν από έντεκα χρόνια. Είχαν επιλέξει ως τελικό προορισμό την Ελλάδα, καθώς ο πατέρας της αντλούσε από κει την καταγωγή του και ήλπιζαν ότι θα βρεθούν συγγενείς.

Λίγα λεπτά προτού ξεκινήσει το λεωφορείο, ο Αντρέι της ανακοίνωσε ότι ο ίδιος και ο Βάσια, τον οποίο κρατούσε αγκαλιά, δεν θα έφευγαν. Το είχε μετανιώσει, είπε. Στην αρχή δεν τον είχε πιστέψει. Το βλέμμα της κοκάλωσε. Είχε καρφωθεί στο τζιν πουκάμισο που φορούσε εκείνος και ήταν αδύνατο να ξεκολλήσει. Τα κουμπιά της φάνηκαν αλλιώς. Αυτή του το είχε αγοράσει, από τις οικονομίες της. Για το ταξίδι. Μαζί έκαναν τα σχέδια. Αυτός όμως μετάνιωσε, το εννοούσε. Ο

μικρός ήταν γραμμένος στο δικό του διαβατήριο, δεν γινόταν να φύγει μαζί της.

Δεν είχε χρόνο να σκεφτεί. Αποφάσισε να φύγει και να γυρίσει να τον πάρει το συντομότερο δυνατό. Προσπάθησε, αλλά δεν τα κατάφερε. Ο Αντρέι ξαναπαντρεύτηκε. Όποτε μπορούσε μιλούσε με το παιδί που, όπως διαπίστωνε, αργά αλλά σταθερά ξεμάθαινε την παρουσία της.

Όλο αυτό ήταν κάτι που έπρεπε να ξεχάσει για να μπορέσει να επιβιώσει. Ο καιρός που είχε περάσει το καταχώνιασε σαν λεκιασμένο ρούχο στα πιο πονεμένα υπόγεια συρτάρια του μυαλού της. Μέσα στο λεωφορείο είχε πάθει την ίδια κρίση. Έκτοτε δεν εμφανίστηκε ξανά και θεώρησε ότι αυτό το θέμα είχε τελειώσει. Κανένας γιατρός βέβαια δεν της είχε πει ποτέ κάτι τέτοιο. Ούτε στην πατρίδα της ούτε εδώ. Αντίθετα υποστήριζαν ότι ακόμη και με τα αντιεπιληπτικά χάπια – τα οποία έπαιρνε όταν το θυμόταν – οποιαδήποτε στιγμή θα μπορούσε και πάλι να της συμβεί.

Ιδίως αν βρισκόταν σε κατάσταση στρες όπως σήμερα για παράδειγμα, που ο νέος της εργοδότης την έπιασε με δύναμη από το μπράτσο, δεύτερη μόλις μέρα, και την απείλησε ότι, αν δεν καθόταν να την τηρήξει, θα την κατέδιδε στην αστυνομία καθώς δεν διέθετε ούτε άδεια παραμονής, ούτε και εργασίας.

Σαν την τρελή τον κλώτσησε στα αχαμνά και ο τύπος έμεινε ξερός από την απορία και τον αβάσταχτο πόνο. Πρόλαβε να ακούσει μόνο το «Μωρή καριόλααα, θα μου το πληρώσεις!» Ευτυχώς δεν ήξερε ούτε το επίθετό της, ούτε πού έμενε.

Για ώρα περιπλανιόταν σαν χαμένη ανάμεσα στα δεντροφυτεμένα δρομάκια της αριστοκρατικής συνοικίας την οποία δεν είχε μάθει ακόμα. Δεξιά και αριστερά της ορθώνονταν οι πολυτελείς βίλες για τις οποίες τόσες φορές της είχε μιλήσει η Νατάσα που εργαζόταν σε κάποια από αυτές. Έπρεπε να την ενημερώσει διότι σίγουρα αυτό το καθίκι θα προσπαθούσε να την ανακαλύψει και ο σύνδεσμος ήταν εκείνη. Την πήρε αμέσως, αλλά το τηλέφωνο βούιζε. Όταν έπιασε γραμμή ήταν πια αργά· το καθίκι είχε προλάβει.

Η Νατάσα τη συμβούλεψε να πάει για λίγο καιρό να μείνει αλλού, παρότι δεν είχε αποκαλύψει τη διεύθυνσή της καθώς δεν τη θυμόταν. Και την ίδια την απειλήσαν ότι θα τη διώξουν, όμως δεν θα τολμούσαν γιατί θα τους κόστιζε ακριβά. Εκείνη είχε όλα τα αναγκαία επίσημα έγγραφα και η πρόσληψή της ήταν καθ' όλα νόμιμη.

Ήταν τόσο αναστατωμένη που της πήρε μια ώρα να βρει τον δρόμο για την έξοδο. Κι άλλη μισή για να φτάσει στον πλησιέστερο σταθμό. Σ' έναν φούρνο κοντά

στον σταθμό αγόρασε ένα πιροσκή γιατί ήταν θεονήστικη. Από το προηγούμενο βράδυ είχε να βάλει κάτι στο στόμα της. Τον φουκαρά τον άνθρωπο, τι χρώσταγε ο κακομοίρης να εισπράξει τη ρουκέτα με το πιροσκή!

Άθελά της, αυτή που σπάνια χαμογελούσε, χαμογέλασε όταν έφερε στον νου της την εικόνα του άγνωστου άντρα: τόσο αηδιασμένος μα και τόσο τρυφερός συγχρόνως. Ένωθε ακόμα τον χτύπο της καρδιάς του στον δεξί της κρόταφο και τη γεύση του ιδρώτα του στα χείλη της. Μπήκε κάτω από το ντους. Το νερό σπαστό κύο. Καλά που είχε και νερό, ο λογαριασμός ήταν απλήρωτος εδώ και έναν μήνα.

Υπολόγιζε να τον ξεφλήσει πιάνοντας αυτήν τη δουλειά που θα ήταν να φροντίζει τη μάνα του μαλάκα. Τη γριά πρόλαβε και τη γνώρισε. Μάλιστα είχε δείξει πως την είχε συμπαθήσει. Κρίμα! Άντε να ψάχνει πάλι. Έπρεπε οπωσδήποτε να δουλέψει. Οι οικονομίες της είχαν εξανημιστεί. Αλλά όχι και να του κάτσει. Υπήρχε ένα όριο και αυτό λεγόταν αξιοπρέπεια. Όσο το σκεφτόταν, τόσο πιο πολύ θύμωνε. Με μια πετσέτα στέγνωσε τα μαλλιά της όσο μπορούσε. Κοιτάχτηκε στον καθρέφτη. Τι του γυάλισε του μαλάκα; αναρωτήθηκε μέσα της. Το μέτωπό της μεγάλο, τα μάτια της κουμπότρυπες, αν και καταγάλανες, ρυτίδες που ξεκινούσαν από τα φρύδια και κατέληγαν στο σαγόνι, το σώμα

βαρύ, τα ρούχα της άκομψα. Της είπε βέβαια ότι μύριζε ωραία. Αυτό το ήξερε. Ήταν το μωσχοσάπουνο που είχε ανακαλύψει τελευταία στο ρώσικο παντοπωλείο στη Νέα Σμύρνη. Ακόμη και τα μαλλιά της με αυτό τα έλουζε. Μα με τη μυρωδιά;

Πάντως, τώρα, η πρώτη της έγνοια ήταν να ευχαριστήσει τον άγνωστο άντρα που την κράτησε στα χέρια του όταν σωριάστηκε στο πεζοδρόμιο, αλλά πού θα τον έβρισκε; Μήπως να στηνόταν έξω από το μετρό της Δάφνης κάθε βράδυ γύρω στα μεσάνυχτα; Να τον έπαιρνε στο κατόπι διακριτικά, να δει πού έμενε και να εμφανιζόταν την επομένη να τον ευχαριστήσει από κοντά. Η ιδέα της φάνηκε λογική. Πώς αλλιώς;

Θα έφτιαχνε το αγαπημένο της γλυκό με μέλι και αλεύρι σίκαλης, το *τούλσκι πριάνικ*, και θα του το πρόσφερε μόλις κατάφερνε να τον εντοπίσει. Ύστερα ίσως να τον καλούσε και στο σπίτι της. Δεν είχε και κανένα γνωστό στη γειτονιά. Καλό θα ήταν να έχει κάποιον, και η στάση του ανθρώπου αυτού πρόδιδε αγνά αισθήματα.

Με αυτές τις σκέψεις γέμισε ένα ποτήρι νερό της βρύσης, ξάπλωσε στο ντιβάνι και άναψε την τηλεόραση. Κυριακή βράδυ και το πρόγραμμα ως συνήθως ήταν απελπισία. Μόνο κάποιες φορές, σπάνια βέβαια, έπαιζε καμιά καλή ταινία. Ευτυχώς μπορούσε να δια-

βάζει τους υπότιτλους. Τα είχε καταφέρει καλά με τη γλώσσα. Άλλωστε, καμιά φορά άκουγε σκόρπιες λέξεις και στο σπίτι, όταν ο πατέρας ήταν θυμωμένος. Μάλλον βρисиές θα ήταν...

Ο ύπνος την πήρε με την τηλεόραση αναμμένη. Ονειρεύτηκε τις όχθες του Βόλγα. Τον πατέρα της που έβαζε τον δίσκο τριάντα τριών στροφών στο πικάπ, με τον Ιβάν Ρεμπρόφ να τραγουδά τους «Βαρκάρηδες του Βόλγα» και ο ίδιος να σιγομουρμουρίζει τη μελωδία και να δακρύζει από συγκίνηση.

Αχ, ο πατέρας της! Πόσο λίγο τον γνώρισε!

Ύστερα ξαφνικά χωρίστηκαν τα νερά του ποταμού κι εκείνη βρέθηκε στη μία όχθη και ο πατέρας στην άλλη να τραγουδάει δυνατά κι ακόμα πιο δυνατά, ώσπου ξύπνησε τρέμοντας από το κρύο και η τηλεόραση έπαιζε στις δύο η ώρα τη νύχτα μια ταινία του πάλαι ποτέ σοβιετικού κινηματογράφου, όπου τους «Βαρκάρηδες του Βόλγα» τραγουδούσε ο Κόκκινος Στρατός.

Δεν υπήρχε θέρμανση στο σπίτι γιατί κανένας ένοικος δεν είχε να πληρώσει, ούτε κι αυτή είχε. Ζαλιζόταν. Όχι πάλι, σκέφτηκε, δεν θα το αντέξω!

Μάλλον η μοίρα τη λυπήθηκε και δεν έχασε τις αισθήσεις της. Έκανε όμως ξανά εμετό. Την έπιασε το παράπονο και άρχισε να κλαίει.